

Studiul epistolei către Evrei – W.J. Ouweneel

Studiul nr. 10: Isus ne introduce în adevăratul Loc Preasfânt (Evrei 10.19-34)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

C. Conduita de viață cea mai bună (Evrei 10.19-13.25)

1. Isus ne introduce în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-22)

Intercalare: Posesiunea mai bună și care rămâne (Evrei 10.23-34)

==> Teme

1. Citiți mai întâi întreg pasajul în liniște și atent, căutați să aflați cât se poate de bine expunerea de idei a scriitorului și să identificați temele cele mai importante în contextul lor.
2. La ce se referă „deci” în versetul 19.
3. La care evenimente vechi-testamentale se referă versetele 20 și 22?
4. A cărei imagine este „perdeaua” din versetul 20? Expuneți mai exact aceasta.
5. Care este sensul din versetul 21 în cadrul întregii teme?
6. Analizați atenționările din versetele 23-25 și în legătură cu „dacă” din versetul 26.
7. Cu care pasaj din epistola către Evrei se pot aduce în legătură versetele 26-31? Încercați să interpretați și să aplicați pe baza fundalului acestui pasaj.
8. În ce fel pot cititorii să facă răul așa cum este descris în versetul 29?
9. Cum stau versetele 32-34 în legătură cu cele spuse anterior? Țineți seama de „dar” din versetul 32.
10. Cum se poate reconstrui din versetele 32-34 ceea ce se putea petrece cu evreii în trecut?

C1. Isus ne introduce în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-22)

Evrei 10.19-22: **19.** Având deci, fraților, îndrăzneală să intrăm în locurile sfinte ^a prin sângele lui Isus, **20.** pe calea cea nouă și vie pe care a deschis-o pentru noi prin perdea, care este carnea Lui, **21.** și având un mare preot peste casa lui Dumnezeu, **22.** să ne apropiem cu inimă sinceră, în siguranța deplină a credinței, având inimile curățite ¹ de o conștiință ^b rea și trupul spălat cu apă curată ^c.

Remarci

¹. Aceasta înseamnă „spălat complet” sau „scăldat complet”; compară cu Ioan 13.10.

- ^{a.} Evrei 4.16
- ^{b.} Ezechiel 36.25
- ^{c.} Efeseni 5.26

Comentariu

Atât în prima parte cât și (în mod deosebit) în partea a doua a epistolei către Evrei ne-am referit de câteva ori la aceste versete centrale. „Având deci” din versetul 19 are o putere uriașă, deoarece el se referă aproape la toate cele spuse anterior. Aici găsim:

- pe de o parte urmarea rezultată din cele anterioare: Locul Preasfânt ceresc, deschis pentru credincioși prin Persoana lui Hristos și lucrarea Sa;
- pe de altă parte punctul de plecare pentru studiile care urmează referitoare la stilul de viață practic al creștinilor credincioși: o umblare care rezultă din părtășia cu Dumnezeu în Locul Preasfânt.

De câteva ori am întâlnit pietre de hotar, care se referă anticipat la aceste versete:

- Noi suntem „sfințiți” (pentru serviciul divin) prin Hristos, care Însuși intonează cântarea de laudă în mijlocul Adunării (Evrei 2.11,12);
- Noi avem voie să ne apropiem cu îndrăzneală de tronul harului din cer (Evrei 4.14-16; chiar dacă acolo este vorba „numai” de ajutor în slăbiciunile noastre, nu de serviciul divin);
- Isus a intrat ca Înainte-mergător pentru noi înapoia perdelei (Evrei 6.19,20); „Înainte-mergător” include faptul că noi Îl urmăm;
- Hristos trăiește, ca să intervină pentru noi, cei care „prin El ne apropiem de Dumnezeu” (Evrei 7.25);
- El este la dreapta lui Dumnezeu, „Slujitorul Locului Preasfânt”, Purtătorul funcției serviciului divin, în care și prin care întreg poporul lui Dumnezeu exercită serviciul divin;
- Prin Locul Preasfânt închis Duhul Sfânt arăta că era nevoie de un alt sistem cu un drum deschis spre Locul Preasfânt (Evrei 9.8);
- Conștiința noastră este curățită de faptele moarte prin sângele lui Hristos, pentru a putea aduce Dumnezeului cel viu serviciul divin (Evrei 9.14);
- Hristos S-a arătat în Locul Preasfânt ceresc înaintea feței lui Dumnezeu, ca să ne reprezinte acolo (Evrei 9.24);
- Este vorba de a face desăvârșit (curățirea conștiinței) a acelor care se apropie și exercită serviciul divin (Evrei 10.1,2);
- Credincioșii sunt sfințiți (închinați serviciului divin) prin jertfa lui Hristos (Evrei 10.10,14).

Versetele acestea sunt un punct culminant absolut în epistola către Evrei. Cititorii evrei trebuie să le fi trăit ca un șoc care taie respirația, că acum în sistemul nou este un Loc Preasfânt ceresc deschis, în care ei puteau intra cu îndrăzneală! În sistemul vechi exista cel mult o referire indirectă la faptul că Dumnezeu intenționa un Loc Preasfânt deschis pentru poporul Său, însă nu era nici o imagine și nici o făgăduință referitoare la intrarea liberă în Locul Preasfânt. Exista cel mult indicarea ciudată din Numeri 18.7, unde este descrisă slujba dublă a preoților:

- „Dar tu și fiii tăi împreună cu tine să vă păziți preoții în orice lucru al altarului”: aproape tot ce se spune în cartea Levitic și cartea Numeri despre serviciul preoțesc aparține serviciului la acest altar; serviciul nostru la altar îl găsim în Evrei 13.10-15: „Noi avem un altar ... să aducem neîncetat lui Dumnezeu o jertfă de laudă”;

- „Înapoia perdelei”: din aceasta face parte intrarea anuală a marelui preot în marea zi a ispășirii, dar și slujba zilnică la altarul tămâierii, care în sens strict aparținea Sfintei Sfințelor (vezi comentariul la Evrei 9.4).

În aceasta din urmă era răspunsul la întrebarea ce își imagina scriitorul epistolei către Evrei prin „intrarea în Locul Preasfânt” și chemarea „să intrăm” (versetul 22). În epistola către Evrei este o chemare dublă:

- „Să ne apropiem deci cu îndrăzneală de tronul harului”, unde noi avem un Mare Preot, care poate simți cu noi în slăbiciunile noastre (Evrei 4.14-16); vorbirea simbolică este aici, că Marele Preot al nostru aduce pentru noi în Locul Preasfânt tămâia rugăciunilor de mijlocire (compară cu Evrei 7.25: „mijlocește pentru ei”) și pe baza acestui fapt noi „primim îndurare și găsim har, pentru ajutor la timpul potrivit”; Locul Preasfânt este aici un loc de refugiu;

- „Îndrăzneală să intrăm în Locul Preasfânt ... să ne apropiem” (Evrei 10.19,22), și anume, așa cum am spus, să exercităm serviciul divin în prezența sfântă a lui Dumnezeu, în părtășie cu El; vorbirea simbolică include aici faptul că noi ca preoți intrăm în Locul Preasfânt, ca să aducem lui Dumnezeu tămâia închinării. Această tămâie este o imagine a gloriei personale a lui Hristos (vezi comentariul la Evrei 4.16; 8.2,3; 9.4); Locul Preasfânt este aici un cămin.

Persoana lui Hristos are a face în trei feluri cu această intrare:

- El a dat sângele Său, care ne-a curățit și de asemenea ne-a inaugurat o „cale nouă și vie” în Sfânta Sfințelor, pe care noi putem intra (Evrei 10.19,20);

- El este Acela care merge înainte în serviciul nostru divin. El intonează cântarea de laudă (Evrei 2.12), El este Slujitorul Locului Preasfânt (Evrei 8.2), El ne reprezintă în Locul Preasfânt (Evrei 9.24), „prin El” noi aducem jertfele noastre (Evrei 13.15), „jertfe spirituale, plăcute lui Dumnezeu prin Isus Hristos” (1 Petru 2.5); de aceea este important ce ni se spune în propoziția intermediară: „avem un Mare Preot peste casa lui Dumnezeu” (Evrei 10.21);

- El este jertfa spirituală, pe care noi o aducem lui Dumnezeu; epistola către Evrei ne arată foarte puțin despre jertfa adusă de fiii preoților, și relatează mai mult despre slujirea la altar (Evrei 13.10-15) – însă epistola către Evrei vorbește cu atât mai mult despre ceea ce noi jertfim, deoarece epistola este o cântare de laudă despre Persoana lui Hristos.

Locul Preasfânt este un loc unde preotul poate jertfi pe altar în toată liniștea tămâia care vorbește despre gloria lui Hristos, care se aduce lui Dumnezeu, pentru ca totodată el însuși să savureze parfumul plăcut, așa că el are părtășie cu Dumnezeu în toate frumusețile lui Hristos (compară cu 1 Corinteni 1.9; 1 Ioan 1.3). „Jertfele de laudă” aparțin altarului – Locul Preasfânt este locul

părtășiei liniștite, contemplarea liniștită a „chivotului legământului” (o imagine despre Hristos în Dumnezeirea Lui și în umanitatea Lui): contemplarea frumuseților Domnului (compară cu Psalmul 27.4), înțelegerea spirituală cea mai profundă (compară cu Psalmul 36.10; 73.17), bucuria cea mai mare (Psalmul 48.3,4), în prezența cea mai intimă a lui Dumnezeu, „înălțarea” în adorare a ceea ce noi mai înainte am savurat din gloriile lui Hristos,

Pentru a avea parte de această slujbă preoțească în Locul Preasfânt, noi trebuie mai întâi să avem parte de „închinarea preoțească” (Evrei 10.22; compară cu Exodul 29; Leviticul 8); aici sunt date două din cele trei elemente principale:

- spălarea cu apă (Exodul 29.4); aici: „trupul spălat cu apă curată”, aceasta este apa Cuvântului lui Dumnezeu (Efeseni 5.26), care ne curăță în contactele noastre exterioare de tot ce este un obstacol pentru a intra cu îndrăzneală în Locul Preasfânt;
- ungerea cu untdelemn (Exodul 29.7); aceasta era partea numai a marelui preot; compară cu Evrei 1.9: „De aceea, Dumnezeule, Dumnezeul Tău Te-a uns cu untdelemn de bucurie mai presus de tovarășii Tăi”, acesta este Marele Preot în mijlocul fiilor de preoți (Evrei 3.1,14) (compară și cu Exodul 29.21);
- stropirea cu sânge: după o jertfă pentru păcat și de ardere de tot era tăiat „ștapul închinării”, al cărui sânge era uns și stropit pe Aaron și fiii lui (Exodul 29.19-21); aici: inimile stropite (cu sângele lui Isus; versetul 19) și astfel „curățite de o conștiință rea”, așa că noi stăm curăți launtric înaintea lui Dumnezeu.

Versetul 19: deci: scriitorul trage acum concluzia, ca punct culminant al temei sale, pe care el a prelucrat-o, în mod deosebit în ultima parte, și anume că noi avem îndrăzneală să intrăm în Locul Preasfânt (ceresc). Această concluzie este de altfel rezumată într-o propoziție secundară (de fapt un participiu: „având îndrăzneală ...”, la care propoziția principală are forma de îndemn: „să ne apropiem” (versetul 22). În afară de aceasta ea conține primul îndemn dintr-o serie de îndemnuri (versetele 22-25), care sunt la începutul ultimei părți a epistolei către Evrei, care tratează aproape exclusiv practica. Versetul nostru este nu numai punctul culminant al celor anterioare, ci totodată este și începutul unui pasaj nou, practic. Cuvântul „deci” include de aceea foarte mult: el rezumă toate cele prezentate anterior și stă la începutul ultimei părți a epistolei către Evrei.

Fraților: caracterul sfătuitor al versetelor care urmează este accentuat prin adresarea „fraților”, pentru ca prin aceasta să producă un interes deosebit. El nu i-a mai numit așa începând de la Evrei 3.1,12. „Frații” sunt nu numai rudele naturale ale autorului, concetățenii lui iudei, ci sunt „frații sfinți”, frați ai credinței în Isus Hristos. Drumul în Locul Preasfânt nu stă deschis pentru fiecare israelit, ci fiecărui israelit credincios, și prin aceasta și tuturor celorlalți creștini credincioși, căci ei toți sunt „frați” ai autorului.

Îndrăzneală: intrarea noastră în Locul Preasfânt are loc cu „sentiment liber”, care nu are teamă (de judecată, de Dumnezeu) – căci noi am fost curățiți prin sângele lui Isus și avem o conștiință desăvârșită – și cu încredere bucuroasă, căci noi Îl putem privi pe Dumnezeu în ochi și putem savura deplin prezența Lui și părtășia cu El. Locul Preasfânt se poate găsi într-un „cer fără nori”, unde nimic nu poate deranja „bucuria desăvârșită” (compară cu 1 Ioan 1.3). Nu există nimic în

poziția noastră care poate împiedica intrarea noastră; pot desigur exista împiedicări prin starea noastră practică, care în acest caz trebuie adusă în ordine (vezi comentariul la versetul 22). Însă noi nu trebuie aici să legăm îndrăzneala noastră cu starea noastră practică, și nici cu sentimentele noastre în general, ci s-o înțelegem ca o libertate care există obiectiv prin sângele lui Isus, prin care noi putem principial să intrăm (compară cu Efeseni 3.12). În Evrei 3.6; 4.16 și 10.35 este vorba mai mult de partea practică: o stare subiectivă în noi prin care noi putem face una sau alta. În Evrei 4.16 este o gândire practică, care este necesară să ne apropiem în slăbiciune de tronul harului; în versetul nostru este libertatea obiectivă, realizată prin jertfa lui Hristos, prin care noi ne apropiem de Dumnezeu pentru slujire preoțească. Noi suntem autorizați, împuterniciți formal pentru aceasta.

Să intrăm în Sfânta Sfintelor: textual: „să intrăm în ceea ce este sfânt” (ce este sfânt la plural; vezi comentariul la Evrei 8.2), aceasta înseamnă Locul Preasfânt ceresc. Pentru a înțelege ce înseamnă în practică prezența noastră în Locul Preasfânt, este cel mai bine să revenim la tipologie. Nu la intrarea anuală a marelui preot în marea zi a ispășirii, căci aceasta s-a împlinit la intrarea lui Hristos la înălțarea Sa la cer (Evrei 9.24); ci la slujba zilnică a preoților (nu neapărat a marelui preot; Luca 1.8,9) la altarul tămâierii, care de fapt făcea parte din Sfânta Sfintelor, însă el nu putea sta practic acolo, căci atunci nu ar fi fost posibilă nici o slujire de ardere a tămâii. Slujirea prin aducerea lucrării de tămâie mirositoare înseamnă să aduci lui Dumnezeu ceea ce noi înșine am savurat din Persoana lui Hristos (vezi detaliat comentariul la Evrei 9.4). Noi suntem în Locul Preasfânt atunci când ne știm în Duhul în prezența lui Dumnezeu și acolo cu dragoste deplină și încredere savurăm din părășia Lui cu Hristos, prin aceea că avem parte împreună cu El de „mireasma plăcută” a Persoanei lui Hristos. Să fi în Locul Preasfânt înseamnă cea mai înaltă părășie, cea mai înaltă cunoaștere, cea mai înaltă bucurie, cea mai înaltă adorare.

Prin sângele lui Isus: aici găsim din nou simplu numele „Isus”, Numele Omului smerit, ascultător pe pământ (vezi comentariul la Evrei 2.9; 3.1; etc.), care S-a jertfit pe Sine Însuși și Și-a dat sângele. Conștiința noastră este curățită prin acest sânge de faptele moarte, ca să slujim Dumnezeului celui viu (Evrei 9.14); pe baza acestui sânge Hristos Însuși a intrat în Locul Preasfânt (Evrei 9.12), și pe baza acestui sânge noi înșine intrăm în Locul Preasfânt. Găsim aici un efect dublu al sângelui: pe de o parte el ne-a curățit, pentru ca noi să putem intra, și pe de altă parte a inaugurat o cale nouă și vie, care conduce în Locul Preasfânt, așa cum arată clar versetul 20.

Versetul 20: versetele 19b și 20 în traducere textuală sună astfel: „îndrăzneală pentru a intra (sau: drumul spre interior) în Locul Preasfânt ..., pe care El ni l-a inaugurat: calea cea nouă și vie.” Cuvântul în limba greacă este la genul feminin și se poate referi la „îndrăzneală” sau la „intrare” (așa este înțeles de cei mai mulți) sau, luate împreună, la „îndrăzneală pentru a intra” (Grosheide). A doua posibilitate pare evident să fie mai bună, deoarece în cuvântul eisodos (intrare, acces, drumul spre interior) este cuprins cuvântul hodos (drum, cale), prin care ultima parte a versetului este o descriere mai apropiată a cuvântului eisodos. Singura problemă în acest caz este că cei mai mulți nu înțeleg eisodos din versetul 19 ca descriere a locului (intrare, drum spre interior) ci ca o acțiune („venire”), în timp ce calea din versetul 20 este o determinare a locului. Aceasta nu este de nerezolvat. Eisodos și hodos se leagă de „intrarea spre Locul

preasfânt (textual: Locului Preasfânt)” din Evrei 9.8. Hristos a inaugurat o cale nouă și vie spre interior, o cale până în Locul Preasfânt.

Nouă: acest cuvânt este un cuvânt unic pentru „nou”, și anume *prosphatos*, care original înseamnă „tocmai sacrificat”. În contextul acestui cuvânt rezultă foarte clar că trebuie să ne gândim la o aluzie la jertfa lui Hristos (versetele 10,12,14), care a fost sacrificată cu nu mult timp înainte, în contrast cu calea spre Locul Preasfânt pământesc, care a fost stropit cu sângele jertfelor vechi. Însă întrebarea este, dacă cititorii epistolei către Evrei au înțeles această semnificație veche. Cuvântul a fost folosit deja demult în sensul de „proaspăt” (ca de exemplu la flori, untdelemn, zăpadă), sau „nou” (ca de exemplu nenorocire, binefacere), așa cum a făcut deja LXX: vezi Numeri 6.3 („proaspăt”); Deuteronomul 32.17 („de curând” – nou); Psalmul 81.9 („străin”, în care răsună și „nou”) și în mod deosebit Eclesiastul 1.9 („nu este nimic nou sub soare”). De aceea cel mai bine va fi ca în cadrul versetului nostru să ne gândim la o cale „nouă, proaspătă, tocmai deschisă”, care pe deasupra rămâne proaspătă, nu se învechește.

Vie: nu o cale care rămâne (Chrysostomos, între alții), nu o cale care conduce la viață (Hugo de Groot, Grosheide și alții), nu o cale care constă în părtașia cu o persoană (Westcott), nu o cale orientată spre un țel, care conduce la țel pe cei care merg pe ea (Davidson, Weiss, Dods); în sine toate acestea sunt corecte cu excepția interpretării a doua: calea nu conduce la viață, ci ea este străbătută de aceia care posedă deja viața, care sunt deja „frați” (versetul 19). „Viața” este aici după părerea mea în primul rând viața lui Hristos, care S-a jertfit pe Sine Însuși, dar care ca Triumfător înviat a intrat viu în Locul Preasfânt (compară cu Evrei 9.12,24). În al doilea rând este viața credincioșilor, care trăiesc în Hristos și prin Hristos, și ca vii Îl urmează pe Domnul înviat în Locul Preasfânt. Nu este „calea spre viață”, ci este „calea vieții (caracterizată prin viață)”, în contrast cu calea morții în Locul Preasfânt vechi: în vechiul legământ nu era viață adevărată, căci jertfele de odinioară nu erau în stare să ofere o astfel de viață. Însă calea nouă este străbătută de oameni care au primit viața „prin sângele lui Isus”.

Deschis-o: același cuvânt ca în Evrei 9.18; în LXX este folosit pentru „a lua în folosință”, „inaugurarea”, „consacrarea” unei case, a unui Templu, a unui altar, al zidurilor unei cetăți și a chipului unui idol, sau înseamnă „a înnoi”. Este „luarea în folosință” a ceva nou, pe care însuși l-ai făcut. Hristos Însuși a pregătit pentru noi calea în Locul Preasfânt prin jertfa Sa, și a fost primul care a folosit-o, prin aceea că El „ca Înainte-mergător” a intrat în Locul Preasfânt (Evrei 6.20). Și aici ne putem folosi de tipologie: în marea zi a ispășirii Aaron a stropit din sângele vițelului, care era special destinat casei sale, nu numai pe capacul ispășirii, ci și înaintea capacului ispășirii, act prin care a curățit prin sânge calea spre Locul Preasfânt. La fel și calea spre Locul Preasfânt a fost inaugurată prin sângele lui Isus, așa că noi putem intra ca fii de preoți și ca popor al lui Dumnezeu.

Prin perdea, care este carnea Lui: exact ca în Evrei 6.19 și Evrei 9.3, aceasta este perdeaua a doua, perdeaua despărțitoare între Locul Sfânt și Locul Preasfânt (Exodul 26.33). Perdeaua din Locul Preasfânt pământesc era o imagine a perdelei din Locul Preasfânt ceresc, aceasta este carnea (trupul omenesc al) lui Hristos. Perdeaua era făcută din purpură albastră, purpură roșie, stacojiu și în subțire răsucit, brodată artistic cu heruvimi (Exodul 26.31). Așa era revelarea pe

pământ a Omului Hristos Isus, „în zile întrupării (cărnii) Sale” (Evrei 5.7), după ce El a luat parte la carne și sânge (Evrei 2.14). Culorile diferite din perdea vorbesc (ca pretutindeni în cortul din pustiu) despre diferitele glorii ale lui Hristos, și heruvimii vorbesc despre Hristos ca posesor al sfințeniei judecătore a lui Dumnezeu (vezi comentariul la Evrei 9.5). Prezența unei astfel de Persoane pe pământ în mijlocul unui popor păcătos subliniază mai mult decât orice incapacitatea totală și lipsa de autorizare a omului natural pentru a intra în Locul Preasfânt. Astfel omul acesta constituia o blocadă, o „perdea”, care închidea Locul Preasfânt pentru popor. Însă acum nu mai este nici un obstacol pentru credincioși; dimpotrivă, așa cum preotul o singură dată pe an dădea la o parte perdeaua, ca să intre în Locul Preasfânt, așa putem noi să intrăm în orice timp prin perdea. Culorile gloriei lui Hristos și heruvimii nu mai pot să ne înfricoșeze, dimpotrivă: și acum Plinătatea Dumnezeirii locuiește trupește în Hristos (Coloseni 2.9) și tocmai aceasta este cauza admirației și adorării noastre. Un rol mare în interpretare îl joacă întrebarea, dacă scriitorul se gândește aici la perdeaua sfâșiată. Cei mai mulți comentatori confirmă aceasta cu intensitate. Ei spun: Omul Hristos pe pământ a împiedicat pe oameni să intre în Locul Preasfânt, însă „perdeaua” a fost „sfâșiată”, aceasta înseamnă Hristos Și-a jertfit trupul pe cruce (versetul 10; compară cu Romani 8.3; 1 Petru 2.24), prin aceasta au fost ispășite păcatele noastre și a fost deschis pentru noi drumul spre Locul Preasfânt. Noi putem acum intra prin perdeaua sfâșiată. Desigur pe lângă aceasta se face referire și la perdeaua Templului, care în momentul morții lui Hristos a fost sfâșiată în două, ceea ce fără îndoială arată că Dumnezeu poate veni acum la noi cu binecuvântare și omul poate acum veni în prezența Sa. Însă după părerea mea prin aceasta nu se dovedește că scriitorul se gândește aici la o perdea sfâșiată (vezi și comentariul la Evrei 9.3). În primul rând a fost sfâșiată perdeaua din Templu, în cortul din pustiu – despre care este vorba în epistola către Evrei – niciodată nu a fost o perdea sfâșiată. În al doilea rând în epistola către Evrei este încă vorba de o perdea în Locul Preasfânt ceresc (ca imagine). O perdea sfâșiată este foarte asemănătoare practic cu o perdea deschisă (conform lui Grosheide), însă în epistola către Evrei Isus intră ca Înainte-mergător „dincolo de perdea” (Evrei 6.19,20) și de asemenea și noi intrăm „prin perdea” (versetul nostru). Perdeaua pământescă nu l-a oprit pe marele preot în marea zi a ispășirii, și la fel perdeaua cerească nu ne oprește. Funcția ei rămâne, ca să zicem așa, ca mărturie a gloriei divine și omenești a Omului ceresc Hristos; ea nu și-a pierdut valoarea prin moartea lui Hristos. Dimpotrivă, acum sunt credincioși care abia acum pot în Locul Preasfânt să recunoască gloria perdelei.

Versetul 21: pentru a putea înțelege corect versetul acesta trebuie să ținem seama că „noi avem (textual: având)” din versetul 19 aparține de asemenea și acestui verset. Noi avem în Locul Preasfânt un Mare Preot peste casa lui Dumnezeu. În același fel am găsit în Evrei 4.14: „Având deci un Mare Preot însemnat, care a străbătut cerurile, pe Isus, Fiul lui Dumnezeu ...” Ambele versete arată că atunci când noi ne apropiem de Dumnezeu în Locul Preasfânt, avem acolo un mai mare Mare Preot „pentru noi”, care intervine acolo pentru noi. În Evrei 4 este pentru a interveni pentru noi cu privire la slăbiciunile noastre; în versetul nostru este ca Slujitor al Locului Preasfânt, ca purtător de funcție al serviciului divin, în care și prin care noi intrăm exclusiv și putem exercita slujba de închinare. El este acolo ca Înainte-mergător al nostru (Evrei 6.20) și ca Acela care ne reprezintă acolo (Evrei 9.24) – dacă nu am ști aceasta, nu am intra. El este acolo pentru noi și slujește acolo pentru noi. Să știi aceasta ne oferă mai multă îndrăzneală pentru a intra.

Preot mare: aici nu stă „Mare Preot”, cu toate că fără îndoială ar fi fost la fel de corect. Cuvântul „mare” scoate în evidență gloria Persoanei Sale și a slujirii Sale precum și măreția peste casa lui Dumnezeu (vezi mai jos). Cuvântul „Preot” scoate în evidență caracterul Său unic desăvârșit. „Marele Preot” este cel mai deosebit între mulți preoți, însă tocmai aici, unde credincioșii intră în Locul Preasfânt ca fii de preoți, se accentuează că realmente există numai un singur preot, așa cum în Evrei 8.2 este numai o slujbă: slujba noastră preoțească nu este fără acest Preot. El cântă singur (Evrei 2.12), El slujește singur (Evrei 8.2), El este „Preotul” – noi am fi nimic fără El.

Casa lui Dumnezeu: Ca și în Evrei 3.6 ne putem gândi aici la două înțelesuri (vezi detaliat comentariul la Evrei 3.6): pe de o parte la Locul Preasfânt ceresc, care înlocuiește cortul pământesc și Templul; pe de altă parte la „casa spirituală Israel” sau „casa lui Aaron”, o familie de preoți.

Versetul 22: să ne apropiem: după Evrei 4 și Evrei 6.1 aceasta este pentru prim dată când întâlnim un astfel de îndemn („să ne ...”); este primul din patru (versetele 23-25). Dimpotrivă este prima dată când întâlnim cuvântul „a se apropia” în această semnificație ceremonială specifică (vezi Evrei 4.16; 7.25; 10.1): să ne „apropiem” de Dumnezeu în Locul Preasfânt, ca mădular al poporului lui Dumnezeu și al familiei preoțești. Credinciosul are nu numai principial accesul în Locul Preasfânt pe baza poziției sale creștine, el trebuie să folosească practic acest privilegiu, ca să umble în prezența minunată și în părtășia cu Dumnezeu. Acest îndemn stă la începutul părții finale practice a epistolei către Evrei. „A se apropia” este nu numai un privilegiu al credincioșilor foarte avansați sau de vârstă înaintată, sau o binecuvântare subordonată, care stă alături de viața zilnică; nu, îndemnul acesta are prioritate față de toate celelalte. Întreaga noastră viață practică de creștini este privită din această părtășie; dacă aceasta nu este în ordine, întregul stil de viață nu folosește la nimic. Umblarea noastră creștină „prin pustiu” este cu alte cuvinte o umblare care rezultă din Locul Preasfânt.

Cu inimă sinceră: cu apropierea sunt legate condiții, nu numai de principiu, ci și practic. Inima noastră trebuie să fie practic în armonie cu poziția noastră creștină; noi trebuie să realizăm practic ceea ce noi suntem formal potrivit poziției noastre, pentru a ne putea „apropia”. Inima noastră este „inimă” întregii noastre vieți spirituale, și aceasta trebuie să fie „sinceră”, veritabilă față de Dumnezeu, să aibă o atitudine corectă față de întreg adevărul poziției și al privilegiilor noastre: „în adevăr și cu o inimă întregă”(Isaia 38.3). Părtășia și adorarea adevărată vin din inima omului (compară între altele cu Galateni 4.6; Efeseni 3.17; 5.19; 2 Timotei 2.22; 1 Petru 3.15), și de aceea atitudinea corectă a inimii este prima condiție (compară cu 1 Ioan 3.20,21).

În siguranța deplină a credinței: În Evrei 3.12 era vorba de o „inimă rea, necredincioasă”; față de aceasta stă aici o „inimă sinceră” și „siguranța deplină a credinței”. „Siguranța deplină” (sau: „încrederea deplină”) este în greacă un singur cuvânt, care se întâlnește și în Evrei 6.1. Creștinul credincios se poate apropia de Dumnezeu și de Cuvântul Său numai cu încredere deplină, având în vedere mântuirea lui veșnică, poziția lui creștină, privilegiile și binecuvântările lui. Cine își însușește acestea fără îndoială, acela se poate apropia de Dumnezeu fără sentimente neplăcute. În această ultimă parte practică credința joacă un rol mare (vezi în mod deosebit Evrei 11). Din

partea lui Dumnezeu, am văzut, sângele și jertfa lui Hristos sunt o bază tare a mântuirii noastre și a privilegiilor noastre creștine; din partea noastră este necesară credință veritabilă pentru a primi parte de ele și pentru a poseda siguranța că ai parte de ele: „pentru că cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că-i răsplătește pe cei care-L caută” (Evrei 11.6).

Stropite de o conștiință rea: următoarele două condiții, care sunt numite, scriitorul le parafrazează în terminologia imaginilor, așa că noi înșine trebuie să le „traducem” de la tipologie la adevărul creștin. Singura abatere de la tipologie este aici, că nu carnea este stropită, ci inima. „Stropită și astfel curățită” este în greacă un singur cuvânt, „a stropi”; traducerea a fost aleasă în felul acesta din cauza lui „de” care urmează (o conștiință rea). Această stropire a avut loc cu „sângele stropirii” (Evrei 12.24), cu sângele lui Isus Hristos (versetul 19; 1 Petru 1.2). După părerea mea aici este o referire clară (nu una „posibilă”; Dods) la hirotonisirea preotului, la care o parte din sângele „țapului sfințirii” era uns pe lobul urechii drepte, pe degetul mare al mâinii drepte și pe degetul mare al piciorului drept al lui Aaron și al fiilor lui, și o altă parte a sângelui era stropită pe ei și pe hainele lor (Exodul 29.20,21; Leviticul 8.23,24,30). În felul acesta a fost curățit auzul lor, fapta și umblarea lor și sfințiți în totalitate pentru Dumnezeu spre slujirea Sa. Inimile trebuie să fie total îndreptate spre Dumnezeu. O conștiință rea ne desparte total de Dumnezeu. În principiu, când am venit la credință am fost consacrați ca preoți de Dumnezeu, și pe baza sângelui lui Hristos am fost aduși sub acțiunea acestuia, am primit o conștiință desăvârșită, prin care lăuntric noi suntem orientați în totalitate spre Dumnezeu. Este bine să se țină seama că noi trebuie mereu să realizăm practic aceasta, însă principial consacrarea prin sângele stropirii a avut loc numai o singură dată.

Trupul spălat cu apă curată: aici găsim un alt element din consacrarea preoților, prin care această consacrare era inițiată: înainte ca Aaron și fiii lui să îmbrace hainele preoțești, întreg trupul lor era spălat cu apă curată (Exodul 29.4; Leviticul 8.6). Trupul era exteriorul lor, prin care ei veneau în contact cu mediul lor. Murdărirea ca urmare a acestei atingeri trebuia îndepărtată prin spălare, exclusiv cu apă curată, adică apă care nu a fost murdărită prin ceva necurat, care ar fi stat în apă. Și noi ne aflăm prin natura noastră într-un mediu păcătos, unde noi ne murdărim nu numai lăuntric, prin inima noastră, ci și în exterior, prin mediul în care trăim. Apa este o imagine cunoscută a Cuvântului lui Dumnezeu (Efeseni 5.26; compară cu Psalmul 119.9 și Ioan 15.3), care „descopere” necurăția noastră și prin aceasta și prin Duhul lui Dumnezeu ne conduce la înțelegere, căință și mărturisire. De aceea se spune celor care au venit la credință: „curvari, idolatri, (și așa mai departe ...) Și așa erați unii dintre voi. Dar ați fost spălați” (1 Corinteni 6.9-11). Se vorbește despre „spălarea nașterii din nou și înnoirea Duhului Sfânt” (Tit 3.5) și despre „curățirea cu apă prin Cuvânt” (Efeseni 5.26). La fel Cuvântul lui Dumnezeu curăță și „trupul” nostru, aceasta înseamnă întreaga noastră stare fizică cu legăturile ei necurate de odinioară cu lumea. Nici conștiința noastră lăuntrică și nici starea noastră exterioară nu mai pot fi astăzi un obstacol pentru a intra. Desigur aceasta trebuie realizat mereu în practică, căci atâta timp cât suntem în lumea aceasta vom fi mereu murdăriți în lume, fără să vrem. Și de aceasta trebuie să ne lăsăm curățiți prin Cuvântul lui Dumnezeu. Dar există o diferență atât în tipologie cât și în Noul Testament. Preotul a fost curățit ritual numai o singură dată, și anume la consacrarea lui, după aceea curățirea lui, pe care trebuia s-o facă când exercita slujba la altar sau în Locul Preasfânt, consta numai în spălarea mâinilor și picioarelor în

ligheanul din față (Exodul 30.17-21; 38.8; compară cu Proverbe 27.19). La fel spune și Domnul Isus: „Cine s-a scăldat nu are nevoie decât să i se spele picioarele, pentru că este în totul curat” (Ioan 13.10), ceea ce în context înseamnă că credinciosul, atunci când el a venit la credință, a fost scăldat o dată complet; însă după aceea el trebuie mereu să-și spele spiritual picioarele din cauza murdăririi în umblarea lui prin lume. – Cei mai mulți comentatori sunt de părere că spălarea trupului este botezul; însă aceasta merge mult prea departe, având în vedere faptul că versetul 22b trebuie preluat din consacrarea preoților (cu care botezul nu are nimic a face, nici în sens literar și nici în sens figurat) și că spălarea trupului ca și stropirea inimii trebuie înțelese simbolic. (Se poate cel mult spune, ca în Tit 3.5, că botezul este expresia exterioară, simbolică a acestei curățiri spirituale; botezul nu este o lepădare a necurăției cărnii, ci dorința unei conștiințe bune înaintea lui Dumnezeu, spune 1 Petru 3.21.) „Inima” și „trupul” constituie într-o anumită privință omul întreg, diferit de omul lăuntric și omul exterior (compară cu 1 Samuel 16.7; Matei 15.8; Romani 10.9,10; 1 Petru 3.3,4).